

**О‘ЗBEKISTON RESPUBLIKASIDA TA’LIMNI
MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA BOSHLANG‘ICH SINFI
O‘QUVCHILARINING IJODIY FIKRLASHINI RAG‘BATLANTIRISH
UCHUN INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING ROLI**

Siddikova Nargiza Ganiyevna
Namangan davlat pedagogika
instituti 2-bosqich magistranti

Annotatsiya: maqolada raqamli vositalar, o‘yinlashtirish, robototexnika va interaktiv platformalarning sinfda ijodiy yondashuvni, o‘rganishga bo‘lgan qiziqishni va ijobiy muhitni shakllantirishdagi ahamiyati ko‘rib chiqiladi. O‘zbekistondagi ta’lim islohotlari doirasida texnologiyalarni tarbiya jarayoniga singdirish, hamkorlikdagi faoliyatni tashkil etish va kichik maktab yoshidagi o‘quvchilarning yosh xususiyatlarini inobatga olishga alohida e’tibor qaratilgan.

Kalit so‘zlar: innovatsion texnologiyalar, ijodiy fikrlash, boshlang‘ich maktab, kichik maktab yoshidagi o‘quvchilar, o‘yinlashtirish, robototexnika, raqamli platformalar, o‘rganishga qiziqish, ta’lim islohotlari, O‘zbekiston.

**РОЛЬ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СТИМУЛИРОВАНИИ
КРЕАТИВНОГО МЫШЛЕНИЯ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ В
УСЛОВИЯХ МОДЕРНИЗАЦИИ ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ
УЗБЕКИСТАН**

Сиддикова Наргиза Ганиевна

**Магистрант 2 курса Наманганского государственного педагогического
института**

Аннотация: в статье рассматривается, как цифровые инструменты, геймификация, робототехника и интерактивные платформы способствуют

формированию творческого подхода, мотивации к обучению и позитивного микроклимата в классе. Особое внимание уделяется интеграции технологий в воспитательный процесс, организации совместной деятельности и учёту возрастных особенностей младших школьников в контексте реформ образования Узбекистана.

Ключевые слова: инновационные технологии, креативное мышление, начальная школа, младшие школьники, геймификация, робототехника, цифровые платформы, мотивация к обучению, реформы образования, Узбекистан

THE ROLE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN STIMULATING CREATIVE THINKING OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN THE CONTEXT OF EDUCATION MODERNIZATION IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

Siddikova Nargiza Ganievna

Second-year Master's student at Namangan State Pedagogical Institute

Abstract: The article examines how digital tools, gamification, robotics, and interactive platforms contribute to the formation of creative approaches, learning motivation, and a positive microclimate in the classroom. Special attention is given to the integration of technologies into the educational process, organization of collaborative activities, and consideration of age-specific characteristics of primary school students in the context of education reforms in Uzbekistan.

Keywords: innovative technologies, creative thinking, primary school, primary school students, gamification, robotics, digital platforms, learning motivation, education reforms, Uzbekistan.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ tafakkurni rivojlantirish - muvaffaqiyatli ta'lim, psixologik qulaylik va shaxsning to'laqonli shakllanishini ta'minlovchi eng muhim shartdir. Bu yoshda bola muloqot me'yorlarini faol o'zlashtiradi, jamoada

ishlashni o'rganadi, boshqalarning his-tuyg'ularini tushunish va hurmat qilishga, shuningdek yangi g'oyalar yaratishga, noodatiy yechimlarni topishga va vazifalarga ijodiy yondashuvni namoyon etishga intiladi.

Yosh avlodni tarbiyalash va ta'lim berish masalasi O'zbekiston ta'lim tizimini isloh qilish jarayonida alohida ahamiyat kasb etmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaydi: «Agar rahbarlar, o'qituvchilar Yangi O'zbekiston ruhida faoliyat yuritsalar, biz farzandlarimizni zamon talablariga mos ravishda voyaga yetkaza olamiz. Xalqimiz bizga eng qimmatli boylik - bolalarni ishonib topshirgan. Bu juda katta mas'uliyatdir. Agar biz maktabni shu tushuncha asosida isloh qilsak, kelajak uchun mustahkam poydevor yaratamiz» [1]. Ushbu islohotlar doirasida tashabbuskor, fikrlovchi va kreativ yoshlarni tayyorlash maqsadida raqamli platformalar, robototexnika va sun'iy intellektni o'z ichiga olgan innovatsion texnologiyalarni joriy etishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Zamonaviy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, sinfdagi ijobiy mikromuhit innovatsion texnologiyalardan foydalanish bilan kuchaytirilganda, bolalarda xavotir darajasining pasqlashuviga, o'qishga bo'lgan motivatsiyaning oshishiga va kreativ tafakkurning rivojlanishiga xizmat qiladi. Biroq kreativlik o'z-o'zidan, stixiyali tarzda shakllanmaydi - u pedagogik qo'llab-quvvatlashni hamda tasavvurni, noodatiy fikrlashni va kommunikativ sifatlarni rag'batlantirishga yo'naltirilgan metodlarni qo'llashni talab etadi.

Kichik maktab yoshi (6 yoshdan 10 yoshgacha) kreativ tafakkurning shakllanishi uchun senzitiv davr hisoblanadi. Aynan shu bosqichda g'oyalar generatsiyasi ko'nikmalari, axloqiy yo'nalishlar hamda o'ziga va boshqalarga bo'lgan munosabat faol ravishda shakllanadi. Psixologlar (L.S. Vygotskiy, D.B. Elkonin, A.N. Leontyev) ta'kidlashicha, bolaning yetakchi faoliyati o'quv faoliyatiga aylanadi, biroq tengdoshlar va kattalar bilan muloqot, ayniqsa interaktiv raqamli muhitda, emotsional sohaning rivojlanishi, ijtimoiy moslashuv va ijodiy qobiliyatlarning shakllanishida muhim ahamiyatini saqlab qoladi [3][4][5].

Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda shaxslararo munosabatlar hali barqaror emas, biroq innovatsion texnologiyalar ularni qo'shma loyihalar va virtual hamkorlik orqali barqarorlashtirishga yordam beradi. eMaktab kabi platformalar hamda milliy onlayn platformaning joriy etilishi hatto chekka hududlarda ham raqamli materiallar va interaktiv ta'limdan foydalanish imkoniyatini ta'minlaydi.

Nizolar ko'pincha tajovuzkorlikdan emas, balki tushunmovchiliklar tufayli yuzaga keladi, va bu yerda maktabning vazifasi nafaqat ta'lim berish, balki raqamli vositalardan foydalangan holda muloqot madaniyatini, o'zaro hurmatni, bag'rikenglikni va kreativ hamkorlikni tarbiyalashdan iboratdir.

O'quvchilar jamoasidagi uyg'unlik - bu har bir bola o'zini qulay, xavfsiz va qabul qilingan holda his qiladigan holatdir. Innovatsion texnologiyalar bilan boyitilgan bunday muhitda xavotir darajasi pasayadi, motivatsiya ortadi, ijobiy o'z-o'zini baholash shakllanadi va kreativ tafakkur rivojlanadi.

Tadqiqotchilar fikriga ko'ra, uyg'un munosabatlar va kreativlik bolalar o'rtasidagi axloqiy jihatdan asoslangan, mehribonlik, ishonch, o'zaro tushunish va hamkorlikka tayangan aloqalarni nazarda tutadi, bular raqamli platformalar orqali yanada kuchaytiriladi [6].

Psixologiya fani bolalar jamoasida uyg'unlik va kreativlikning shakllanishiga ta'sir etuvchi quyidagi omillarni ajratib ko'rsatadi:

- sinfdagi emotsional muhit;
- pedagogning bolalar bilan o'zaro munosabat uslubi;
- aniq va adolatli qoidalarining mavjudligi;
- qo'shma faoliyatni (o'quv, o'yin, darsdan tashqari) tashkil etish, jumladan raqamli loyihalar va geymifikatsiyani qo'llash [7].

Kreativlikni tarbiyalash va rivojlantirish metodlari - bu pedagogning o'quvchilar bilan o'zaro ta'sir qilish usullari bo'lib, zarur sifatlarni shakllantirishga yo'naltirilgan. Boshlang'ich maktab uchun ayniqsa innovatsion yondashuvlar dolzarb hisoblanadi: ishontirish metodlari (suhbatlar, onlayn formatdagi munozaralar); mashq metodlari (topshiriqlar, ta'limiy ilovalardan foydalangan holda treninglar); rag'batlantirish va

mukofotlash metodlari (raqamli qayta aloqa); emotsional kechinmalarni rag'batlantirish metodlari (interaktiv o'yinlar, VR-vaziyatlar, robototexnika elementlarini o'z ichiga olgan rolli loyihalar) [8]. O'zbekistonda ta'lim jarayonida sun'iy intellektdan foydalanish faol rivojlanmoqda, jumladan boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun shaxsiylashtirilgan ta'limni ta'minlovchi sun'iy intellektga asoslangan platformalar joriy etilmoqda.

Tadqiqotlarga ko'ra, eng samarali bo'lib shaxsiy o'zaro ta'sirga, muvaffaqiyat vaziyatiga, hamkorlik va tashabbusga tayanuvchi metodlar hisoblanadi; ular geymifikatsiya, AR/VR va loyihaviy ta'lim kabi texnologiyalar bilan yanada kuchaytiriladi [9].

Boshlang'ich sinf o'qituvchisi ta'lim berish va tarbiyalash funksiyalarini bajarib, xulq-atvor namunasi va qo'llab-quvvatlash manbai sifatida namoyon bo'ladi. Innovatsion texnologiyalar bilan integratsiyalashgan demokratik muloqot uslubi kreativlik muhitini yaratadi. O'qituvchi nizolarda mediator vazifasini bajaradi va me'yorlar yo'naltiruvchisi bo'lib, bolalarni qo'shma raqamli loyihalar, robototexnika to'garaklari va onlayn o'yinlarga jalb etadi.

Pedagogikada munosabatlarni uyg'unlashtirish va kreativlikni rivojlantirishga qaratilgan yondashuvlar ajratib ko'rsatiladi: shaxsga yo'naltirilgan yondashuv - individuallikni hurmat qilish va shaxsiylashtirilgan raqamli ta'lim; faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv - tarbiyalash vositasi sifatida qo'shma faoliyat (AKT asosidagi loyihalar); sotsiokultural yondashuv - zamonaviy texnologiyalar kontekstida an'analarni hisobga olish; integrativ yondashuv - STEM va dizayn tafakkuri orqali tarbiya, ta'lim va rivojlanishni uyg'unlashtirish.

Bu yondashuvlarning barchasi kichik maktab yoshidagi o'quvchilar uchun moslashtirilgan raqamli platformalarni ham o'z ichiga olgan metodlar va dasturlar majmuasi orqali amalga oshiriladi.

Innovatsion texnologiyalardan foydalangan holda kreativ tafakkurni shakllantirish - emotsional jalb etilishni talab etadigan vazifadir. Raqamli muhitdagi

shaxsiy o'zaro ta'sirlar ijtimoiy-emotsional va ijodiy ko'nikmalarning asoslarini yaratadi.

Innovatsion metodlar orqali ishonchli muhit yaratishdan boshlash tavsiya etiladi:

- bolalarning kayfiyatiga qiziqish bildirish uchun interaktiv ilovalardan foydalangan holda har kungi samimiy salomlashuv;
- "Yaxshi amallar kodeksi"ni raqamli formatda birgalikda yaratish (masalan, Google Classroom yoki uning analoglarida);
- har bir bolani robototexnika elementlari yoki raqamli hikoyalar yaratishni o'z ichiga olgan sinf loyihalariga jalb etish;
- ota-onalar bilan onlayn platformalar orqali hamkorlik qilish va qo'shma virtual tadbirlarni tashkil etish.

Innovatsion texnologiyalarga asoslangan samarali usullar: "Quvonch doirasi" onlayn formatda - har bir o'quvchi video yoki chat orqali yoqimli holatini baham ko'radi va ishonch muhitini shakllantiradi. "Axloqiy tanlov vaziyatlari" interaktiv simulyatsiyalar yordamida - axloqiy yo'nalishlar va kreativ yechimlarni rivojlantirish uchun ssenariylarni modellashtirish.

Ta'sir vositalari:

- pedagog so'zi multimediya bilan uyg'unlashgan holda;
- do'stlik va ijodkorlik haqidagi raqamli kitoblar, ertaklar va ta'limiy ilovalar;
- geymifikatsiya elementlariga ega harakatli o'yinlar va jamoaviy onlayn o'yinlar;
- qo'shma raqamli loyihalar: animatsiyalar, robotlar yoki yaxshi amallar haqidagi virtual hikoyalarni yaratish;
- VR-ekskursiyalar yoki Innovatsiyalar kuni bilan boyitilgan mavzuli sinf soatlari.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tarbiya va innovatsiyalarning ahamiyatini bir necha bor ta'kidlaydi: «Bugun har qachongidan ham ko'proq bilimli, fikrlaydigan, vatanparvar, tashabbuskor va mehribon, Vatan taqdiri uchun mas'uliyatni o'z zimmasiga ola oladigan yosh avlodga muhtojmiz» [2]. Bu so'zlar boshlang'ich maktab uchun ayniqsa dolzarb bo'lib, aynan shu bosqichda texnologiyalarni joriy etish kreativ kelajakning poydevorini yaratadi.

Innovatsion texnologiyalar bilan boyitilgan kompleks metodlar, o'quvchilarga e'tiborli munosabat, qo'shma faoliyat va ota-onalar bilan hamkorlik ishonch, hurmat va ijodkorlik muhitini shakllantiradi. Faqat shunday sharoitdagina hamkorlikka, innovatsiyalarga va tinch hamjihatlikda yashashga tayyor bo'lgan barkamol shaxsni rivojlantirish mumkin.

Shunday qilib, innovatsion texnologiyalarning kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda kreativ tafakkurni rivojlantirishdagi o'rni - milliy miqyosdagi ustuvor vazifadir. Xalq ta'limini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi va 2025 yil islohotlari sharoitida bu raqamlashtirish davrida innovatsiyalarga qodir avlodni tayyorlashni ta'minlaydi. Ma'naviy boy, axloqan barqaror va kreativ avlodni tarbiyalash orqali biz mamlakatning yorqin kelajagini ta'minlaymiz.

Adabiyotlar:

1. Мирзиёев Ш.М. Выступление на заседании, посвящённом реформам в сфере народного образования. - Ташкент, сентябрь 2021 года.
2. Мирзиёев Ш.М. Послание Президента Республики Узбекистан Олий Мажлису. -Ташкент, 20 декабря 2022 г. Источник: <https://president.uz/ru/lists/view/4824>
- 3.Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте. - М.: Просвещение, 1991.
4. Эльконин Д.Б. Психология развития школьника. - М.: Знание, 1994.
5. Леонтьев А.Н. Проблемы развития психики. - М.: Изд-во МГУ, 1981.
- 6.Болдырева Н.И. Воспитание школьников в коллективе. - М.: Просвещение, 1987. -С. 42.
7. Очилова Ф. Роль социально-гигиенического воспитания и профилактики вредных привычек у студенческой молодежи //O'zbekiston milliy universiteti xabarlari, 2024,[1/11] ISSN 2181-7324.
8. Абдурашидова Г.М. Воспитательная работа в начальной школе. -Ташкент: «Fan va texnologiya», 2021. - С. 58-60.

9. Рахматова Н.К. Психолого-педагогические особенности начального образования. - Ташкент: Учитель, 2020. - С. 72-74.